

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія психології

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	053 Психологія 05 Соціальні та поведінкові науки
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Психологія»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-5)
Курс, семестр викладання	1 курс, 2 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 30 год., практ. зан. – 36 год., самост. роб. – 114 год.; заочна форма навчання: лекц. – 16 год., практ. зан. – 20 год., самост. роб. – 144 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Кіберпсихології та реабілітації
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

МИХАЙЛЕНКО Вікторія Олександрівна
доцент кафедри кіберпсихології та реабілітації,
кандидат психологічних наук, доцент

E-mail: mykhaylenkova@ukr.net
Тел.: +380674832233

Консультації: щовівторка з 13⁰⁰ до 14⁰⁰ год.,
каб. 213 (головний корпус)

Загальна інформація про дисципліну

Мета дисципліни	формування системи знань про генезу психіки, свідомості, особистості, діяльності, психічних явищ, закономірностей та механізмів психічного розвитку в контексті історичного та сучасного наукового дискурсу.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. СК-2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
Програмні результати навчання	ПРН-7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Генеза психологічної науки в науково-історичних вимірах	Сутність феномену «психологія». Предмет, цілі та задачі психологічної наук. Історія психології як складова системи психологічних знань. Аксиологічні виміри психологічних досліджень – ціннісні парадигми в сучасному науковому дискурсі.
Тема 2. Історія психології в стародавньому та середньовічному світі	Антична психологічна думка. Гілозоїзм Геракліта і концепції атомів, якостей предметів і виховання людини Демокрита. Гіпотеза темпераментів Гіппократа та поняття розумності Анаксагора. Погляди вчених античності на природу психічного. Розвиток психологічних ідей в арабській науці. Вплив релігії на розвиток психологічного знання. Психологічні ідеї середньовічної Європи. Духовне життя епохи Відродження. Психологічні аспекти навчання та розвитку дітей в Середньовіччі та в епоху Відродження. Принципи психологічної думки XVII ст. Рене Декарт: рефлекс і «пристрасті душі». Бенедикт Спіноза: Бог-Природа. Гофрід-Вільгельм Лейбніц: проблема несвідомого. Томас Гоббс: асоціація ідей. Джон Локк: два види досвіду. Становлення асоціативної психології у XVIII ст. Психологічні погляди французьких просвітників: суть великого і малого кола у вченні Девіда Гартлі та його теорія ідеальної людини, соліпсизм у вченні Д. Берклі, психологічний зміст образу «людини-машини» у дослідженнях Ж. Ламетрі, періодизація розвитку дитини за Ж.-Ж. Руссо. Психологія здібностей, уявлення Ж.-Б. Віко про надіндивідуальну духовну силу. Розвиток вчення про нервово-психічні функції. Підсумки розвитку психології у XVIII ст.
Тема 3. Розвиток психології як самостійної науки: психологія XIX–XX ст.	Розвиток психології у XIX ст.: природно-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології). Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-і рр. XIX ст. – 10-і рр. XX ст.). Структуралізм. Функціоналізм. Біхевіоризм. Гештальтпсихологія. Психоаналіз. Неофрейдизм початок XX ст. Зародження психологічних шкіл та напрямків у зарубіжній психології. Школа структуралістів, Вюрцбурзька школа. Функціоналізм та біхевіоризм в США, гештальтпсихологія та психоаналіз З. Фрейда. Експериментальна психологія. Диференційна психологія. Психологія розвитку. Зоопсихологія. Соціальна і культурно-історична психологія. Психотехніка. Необіхевіоризм. Соціальний біхевіоризм. Теорія «поля» Курта Левіна. Генетична психологія Жана Піаже. Неофрейдизм: вчення неофрейдизму К. Хорні та Е. Фромма. Теорія персоналізму. Гуманістична психологія. Розвиток психології у XX ст.: радянський період.

Тема 4. Розвиток психології в Україні, її зв'язок із всесвітньою історією психології	Львівсько-Варшавська філософська школа. Вчення К. Твардовського про уявлення. Теорія кратизму В. Вітвіцького. Психологічні методи М. Кройца. Життєвий і науковий шлях одного із фундаторів західноукраїнської школи психології Степана Балея. Метод експерименту у дослідженнях С. Балея. Педагогічна та дитяча психології у вченнях С. Балея. Етнопсихологія. Центри західноукраїнської науки у першій половині XX ст. Український світогляд та духовність у вченнях Івана Мірчука та Якіма Ярема. Психологія творчості у дослідженнях українських вчених. Концепція катарсису. Психологія художньої творчості у трактуванні І. Франка. Психологія у творчості Л. Захер-Мазоха. Основні риси мазохізму у дослідженнях західноєвропейських психологів.
---	--

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, графіки, діаграми; зображення, картини, зарисовки, фотографії). Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, інтерактивні презентації, дебати, полеміки). Відпрацювання навичок та робота в групах.
Практичні	▪ Вправи та різні практичні завдання, які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти. Вони можуть включати відповіді на запитання, складання порівняльних таблиць і т.п. Творчі роботи метою яких є розвиток творчого мислення, ерудиції, логіки, вміння комбінувати різні знання і техніки.
Методи дистанційного навчання	▪ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle, Google Meet та ін., зокрема проводяться онлайн дискусії; індивідуальне і групове консультування (через чати та e-mail-надсилання) тощо.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знання – базових концептуальних положень (теоретичні підходи, принципи, моделі, етапи, види, форми і т. ін.); ключових положень основних психологічних теорій; закономірностей розвитку предмета психології; основних персоналій, їхніх досягнень, ідей засновників напрямків і шкіл світової психології; основних віх розвитку психології в Україні; сучасних станів психологічних досліджень в Україні та їхнє значення і роль у світовій психології. Уміння/навички – проводити дослідження, компетентнісного підходу; визначати передумови, впливи, взаємозв'язків тих чи інших ідей, теорій; прослідкувати історію розвитку ідей та психологічних шкіл; ідентифікувати тексти, точки зору найвідоміших представників основних напрямків психології; визначати тенденції розвитку тих чи інших ідей та поглядів в історії психології; моделювати зміст певних психологічних понять (відповідно до епохи, школи, автора).
--	--

	Комунікація – здатність ефективно спілкуватися та взаємодіяти, застосовуючи сучасні методи інформаційно-комунікаційних систем та технологій. Відповідальність та автономія – формулювання особливостей і результатів основних етапів розвитку психологічного знання; імена учених, які зробили значний внесок у розвиток психологічної науки; сферу наукових інтересів найбільш відомих вчених - психологів, їхні праці, теорії, які вплинули на хід розвитку психологічного знання.
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 82-89% письмових завдань. Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань. Задовільно (Е) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.

Форма та методи контролю начальних досягнень	Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.
---	--

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (залік) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-5, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Психологія».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	- Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. 320 с. - Історія психології : курс лекцій / уклад. Н. В. Гриньова. Умань : Візаві, 2012. 209 с. - Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / автор-уклад. О. П. Коханова. К.: НВП «Інтерсервіс», 2016. 235 с. - Історія психології: навчальний посібник. Уклад. О.А. Логвіна, Ю.П. Данчук. 2-ге вид. доп. (електронний посібник) Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2022. 108 с. - Махній М.М. Історія психології: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 472 с.
---	--

Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	Михайленко В. О. Історія психології : навчально-методичний комплекс дисципліни [ОПП «Психологія» зі спеціальності С4 Психологія; для здобувачів першого (бакалаврський) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. 110 с. [Електр. ресурс].
Інформаційні ресурси	- Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського http://nbuv.gov.ua - Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : http://odnb.odessa.ua/

Рік введення силабусу – 2025 р.	Затверджено рішенням кафедри кіберпсихології та реабілітації (Протокол від 26 серпня 2025 р. № 1)	
	В.о. завідувача кафедри	 Людмила СНІГУР
	Гарант освітньої програми:	 Маріанна ТОДОРОВА
	Викладач:	 Вікторія МИХАЙЛЕНКО